

< Foto: Krunoslav Marinac >

► VESNA MAČKOVIĆ

POSVETA

PLESNOJ INTROSPEKCIJI

O radu na predstavi *Magnolija (ili prkos)* kolektiva IMRC

Život provodim ljubeći samoću. U psihologiji, umjetnosti i drugdje toj su ljubavi nadjenuli ime – zovu je introspekcijom.

Svaki dan zdrava doza samoće. Svaki dan uranjanje u vlastiti um i emocije. Bolno ili slatko – ovisno o danu. Da bi ostatak dana, onaj izvan introspekcije, mogao biti posvećen pisanoj riječi, boji, zvuku, pokretu.

Introspekcija, suprotna izvanjskom promatranju, prečesto me zavara. Uspijeva me redovito i nepogrešivo uvjeriti da posjedujem znanje o tome tko sam, što i kako stvaram.

*Magnolija (ili prkos)*¹ naučila me preispitivati samoću, introspeksijsku umišljenost i bahatost. Slijepo uvjerenje koje je u meni urezano kao neki postulat da onoga trena kad posegnuvši za umjetničkim alatom (olovkom, kistom, zvukom, korakom) sklopim oči, znam i mogu sve.

Hranjena poezijom Marine Gynt, videima Kazua Ohna i brojnim olujama misli s Nerinom i Silvijom, svake sljedeće probe izlazila sam na improvizacijsku introspektivnu pozornicu sve otvorenijih očiju. Nakon tjedana rada olovku i kist pospremila sam, s introspekcijom sklopila pakt da pozornicom hoda, pleše, pušta glas moje izvodačko tijelo potpuno otvorenih očiju. Pisala sam stopalima, slikala cijelim tijelom. Vraćajući se redovito samoj sebi, osvrćući se na dan, tjedan ili mjesec ispunjen radom, shvatila sam da novo lice intros-

pekcije ne gasi njezinu snagu. Ne gasi je u meni i ne gasi je u mojojem kreativnom izričaju. Zadiranje u sebe, u ono što mi pokret znači, u ono kamo me Kazuo, magnolija, prkos vode, to otvaranje svih mojih očiju, pa na kraju i onih koje fizički vide, donijelo je samo pojačanje mojeg povjerenja. Introspektivno sam grabila sve dublje i sve šire i bacala van sve više. Kapaka dignutih ili spuštenih, bilo je gotovo svejedno.

Poseban ushit, punjenje donosile su spoznaje da ulazimo u nekim sinkroniziranim ritmovima, Silvia i ja, svaka u sebe. No ona je u projekt ušla otvorenih očiju, a ja sam to tek učila.

Pitala sam se može li kreativna, umjetnička introspekcija biti preduboka. U strahu da postane preosobna, postavljala sam znak STOP na neke pokrete, neke motive, neke poglede u publiku. Kad bih se opustila u improvizaciju, jer mi je vrijeme na probi to dopuštalo, jer nas je zanimalo što prepuštanje neiskusnog plesnog tijela može iznijeti, dogodilo se nešto što naivno nisam predviđjela. Zarinuviši preduboko, *improspekcija* je uvjetovala pucanje po unutarnjim kamenim zidovima koje inače ne bih u sebi ugledala još dugo, ako ikad. Srećom, nekakva prirodna sklonost glumi učinila je da svaka suza, smijeh, riječ i pjesma koji su iz mene izašli budu kontekstualizirani i ubaćeni unutar sekvencije pokreta. Ponavljanjem i uvježbavanjem takvih sekvenci nastale su plesne slike koje će uvijek pamtitи kao samorođene, nenaučene.

Iznova i iznova tražila sam istinitost u riječima Kazua Ohna koje sam *prepisala* iz dokumentarca Richarda Moorea *Butoh – Piercing the Mask (Butoh – probijanje maske)*:

„Ako tehnika u plesu dolazi kao primarna, zašto bismo se trudili plesati? Ne ovisimo o tehnički da bismo

¹ Predstava *Magnolija (ili prkos)* prvi je cijelovečernji rad Integriranog kolektiva za istraživanje pokreta – IMRC. Premijerno je izvedena na Tjednu suvremenog plesa 2014., u koreografiji Ive Nerine Sibile i u autorskoj suradnji s izvodačicama Silvijom Marchig i Vesnom Mačković.

► prakse:

živjeli. Dapače, osobno sam iskusio da što se više tehnikama koristi, to više guraju postrance ono što je ključno. (...) Pokušavam ignorirati tehnike i strukture i usredotočiti se na duhovno. To pokušavam postići u svome plesu. (...) Što možete podučiti? Umjetnost ne, to je nemoguće. Suprotno općem stavu, umjetnost se ne može podučavati. Vjerujem da djelo dolazi prirodno iz ljudskog bića kao što jedno ljudsko biće dolazi iz drugog."

Držale su me te riječi dugo. Otprilike do prve probe bez Silvije. Radile smo na izabranim sekvencijama koje su vođene Kazuovim stavovima o tehnići prirodno izašle iz mojeg dotad neplešućeg ljudskog bića i tražile u njima prostore za strukturirane sekvencije pokreta. Ostala sam pri mišljenju da moje tijelo ne može usvojiti plesne tehnike, može ih ili nanovo izmisliti, za što je potrebno još mnogo rada, učenja, plesnog samootkrivanja, ili se može uhvatiti strukturiranja onog što ima prirodno u sebi. I tako sam se našla na pola puta između prirodno ispoljive umjetnosti i suhe tehnike. Preklapanja tih dviju krajnosti u strukturi činila su kompromis između plesa za samu sebe i plesa za tehnički stručno oko.

Uza sve mentalne i duhovne vrtloge kojima sam se prepustila od trenutka preispitivanja same sebe zašto uopće sa svojim tijelom imam potrebu eksibicionističkog izražavanja na pozornici, i to ne bilo kojoj, nego baš plesnoj, do trenutka kada smo imale poludovršen koncept predstave,

nije me napuštala potreba da u ovom djelu pokažem vlastito lice. Jer:

„Čovjeka prepoznamo među tisućama brzo po njegovu tipičnu hodu, po njegovu jedinstvenu glasu, no prije svega po njegovu licu. (...) Lice je ona naša strana koja ne postoji za nas, nego za druge; oni je vide, a mi obično ne. Noseći svoje lice pred sobom, bivamo izloženi pogledu i суду drugih, neovisno o tom želimo li ili ne želimo biti viđeni.”²

Stoga je poveznica s Ohnovim cjeloživotnim nošenjem maske La Argentine, koju na svoje lice kopiram u središnjem dijelu predstave i zatim skidam dok se Silvia u svom solu bori za zrak (dah?), bio još jedan prirodan izbor u sceni mojeg tanga. Skrivenog lica, ili otkrivena, izvodim tango želeći da je on jedini važan, da lice ne postoji. Ili, ako moje lice u toj sceni postoji, onda neka mu sličje bude ples i to upravo onaj koji ima stroge tehničke definicije: tango u kojem skvrčene šake prebiru po haljinu pokušavajući ju zavrtjeti oko nogu koje se spremaju na ples po tvrdim daskama.

Na kraju predstave susret dviju plesačica, a četiriju bića – dviju magnolija i dvaju prkosa – za mene osobno posveta je jednoj introspekciji. Za publiku, kako sam poslije upila iz dojmova pojedinaca, upravo suprotno – jedna mala iskrica koja ih tjera u njih same.

2 Gerd Haffner, *Filozofska antropologija*, Zagreb: Naklada Breza, 2003, 36.

► prakse:

SUMMARY

► Vesna Mačković

Dedicated to Dance Introspection

On the process of creating dance performance
Magnolia (or Defiance) by Integrated Movement Research Collective – IMRC

I spend my life cherishing solitude. Every day contains a healthy dose of solitude. Painful or sweet – depending on the day. Introspection aside, what remains of the day could be devoted to the written word, colour, sound or movement.

Introspection, the opposite of external observation, fools me too often. It regularly convinces me that I know who I am, what I do and how I do it. *Magnolia (or Defiance)* has taught me to question my solitude, introspective vanity and arrogance. My blind belief that at the moment when I reach for artistic tools (pen, brush, sound, step) I can close my eyes and know how to and can – do everything.

Seasoned with poetry of Marina Gynt, Kazuo Ohno's videos and numerous brainstorming sessions with Nerina and Silvia, improvisational introspection made me slowly open my eyes. After weeks of work, I put away my pen and brush, and I signed a pact with introspection that my performative body would walk the stage, dance, and let its voice out with eyes wide open. I started writing with my feet, started painting with my whole body.

I wondered whether creative, artistic introspection could be too deep. Fearful of becoming too personal I deliberately put a STOP sign on some moves, some motives, some glances into the audience. *Improspections* emerging from deep within, caused cracking of some internal stone walls, which otherwise I would not have seen in myself for some time to come, if ever. Luckily, some natural inclination to performative expression made each tear, laughter, word and song that came out of me contextualized by inserting them into the sequence of movements. The repetition and practicing of those sequences created some dance images that I will forever remember as self-born, untaught.